

«BRØDRE» PÅ TUR TIL UKRAINA

12 – 15 april 2018

KOROSTEN – TSJERNOBYL – KIEV

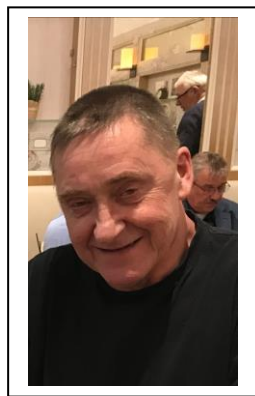
Rundt årsskiftet 2017/2018 «snakket noen sammen» innen Odd Fellow losje 112 Høyevarde om det hadde vært interessant å ta en tur til Ukraina og besøke byen Korosten, der stiftelsen Tro, Håp og Kjærlighet (THK) har arbeidet i 25 år med å transportere nedover hjelpesendinger med brukte klær, inventar, utrangerte ambulanser, utrangerte brannutrykningskjøretøyer m.m. Bror Stein Kåre Mannes er sterkt involvert i stiftelsen og har i sin tid vært med å dra denne i gang.

Resultatet av samtalene ble at bror Stein Kåre tok kontakt med sine forbindelser i Ukraina og satte opp et program for en tur som skulle gå av stabelen 12.-15-april 2018. Invitasjon gikk ut til deltakelse der det var en forutsetning at de enkelte deltakerne betalte reise og opphold selv.

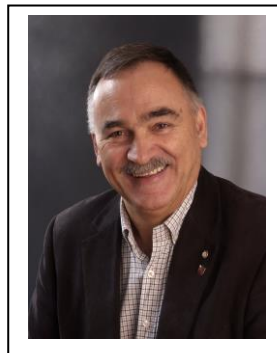
Følgende deltakere var med på turen:

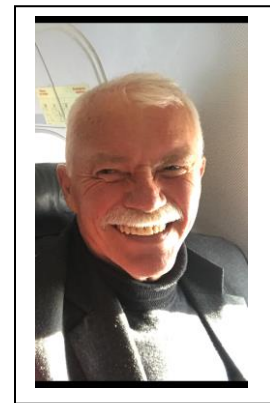
Stein Kåre Mannes
Reiseleder

Bjarne Bergesen

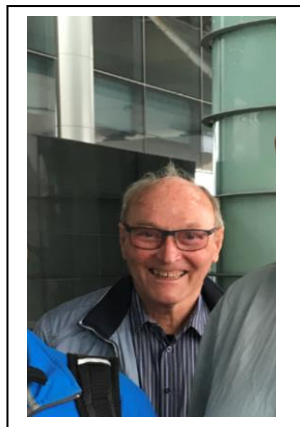
Helge Thorheim

Magnus Haugsgjerd (x)

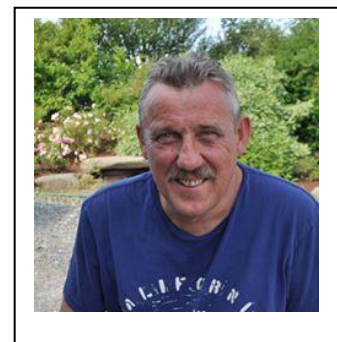
Rolf Bø

Otto Pettersen

Reidar Viken

Rasmus Lindtner

(x) – ikke medlem av Odd Fellow

Programmet for turen:

Torsdag 12.04

06 15 Avreise fra Helganes (Haugesund lufthavn)
14 40 Ankomst Kiev
Transport til Korosten
Middag
Hotell

Fredag 13.04

08 00 Frokost
Eget program !!
Besøk på rådhus. Utveksling av gaver/vimpler
Lunch
Besøk på barnehjem, institusjon mm
Tradisjonell Ukrainsk middag

Lørdag 14.04

07 30 Frokost
Busstransport til Tsjernobyl
Eget opplegg
Lunch i Tsjernobyl
Busstransport til Kiev
Inntar Hotell Khreschatyk. Hotellet ligger i sentrum, like ved Maidan-plassen..
20 00 Middag på Budha Bar. Meget eksklusiv restaurant.

Søndag 15.04

12 00 Avreise fra hotellet
15 10 Flyavgang fra Kiev
21 40 Ankomst Helganes (Haugesund Lufthavn)

Litt om Ukraina:

Mens vårt eget land har felles grense med Russland, Finland og Sverige, så har Ukraina felles grense med ikke mindre enn 7 land: Russland, Hviterussland, Polen, Slovakia, Ungarn, Romania, Moldova. Dette sier litt om at Ukraina har en krevende utenrikspolitikk.

Folketallet er oppgitt til 44,4 mill innbyggere.

Ukraina er det største landet i Europa etter Russland.

Styreform: Republikk President: Petro Porosjenko

Hovedstad: Kiev

Ukrainas flagg

Ukrainas Riksvåpen

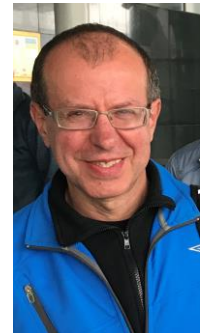

Torsdag 12. April

Med første fly fra Haugesund lufthavn (måtte stå tidlig opp denne morgenen) gikk turen til Kiev i Ukraina via Oslo og Munchen. Riktig god stemning blant deltakerne på reisen, der vi så frem til interessante opplevelser i Ukraina. En av «brødrene» fikk problemer med pusten, noe som dessverre forverret seg etter hvert. I Munchen hadde vi et par timer mellom flyvningene, så det ble god tid til å smake på tyske spesialiteter, og samtidig sjekke siste nytt.

Vel fremme i Kiev ble vi møtt av vår Ukrainske kontakt, **Sergej Kovaltsjuk**. Han er lærer, snakket godt norsk, og det var betryggende å ha ham med oss mens vi var i Korosten. Ferden fra Kiev Internasjonale flyplass til Korosten gikk med muinibuss. Dette er en strekning på ca 20 mil, og skulle etter Googlemap ta to og en halv time, men på grunn av meget stor trafikk gjennom Kiev i rushtid, tok turen vel fire timer før vi var fremme ved hotellet for innsjekk. Hotellet var forhåndsbestilt, så det gikk greit å sjekke inn selv om skrankepersonellet ikke snakket engelsk.

I kartet nedenfor finner en Korosten ca 20 mil nord-vest for Kiev:

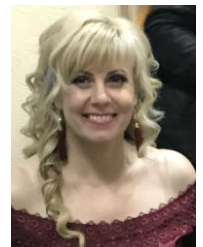

Vår «bror» som tidligere fikk problemer med pusten, fikk ved innsjekk på hotellet ytterligere forverret sin situasjon, og etter forslag fra reisefølget, ble ambulanse tilkalt og han ble i samråd med ham selv lagt inn på lokalt sykehus i Korosten. Ifølge Sergej er det ikke private sykehus i Korosten, selv om dette er en by på ca 65.000 innbyggere. Sergej mente de lokale offentlige sykehusene var dårlige, og når den syke ble innlagt, kom det fra Sergej: «Å, stakkers han som legges inn på sykehus i Korosten!» Det sier noe om innbyggernes syn på utviklingen innen helseområdet i Ukraina, og det ble for oss tydelig at det er mye ugjørt innen denne sektoren i dette landet.

Etter å ha installert oss på hotellet dro vi til den andre enden av hotellbygget der venner og kolleger til Stein Kåre hadde invitert oss til middag. Her har de sine kontorer og driver sin forretning. Fra dette kontoret driver **Nataly Vigovskaya** sitt eget språkinstitutt der det foreleses i engelsk. Hun er representert i 3 byer med språkinstituttet. I tillegg har hun arbeidet opp en virksomhet innen urter og urteblandinger og er representert flere steder. Nataly er samboer med **Yuri Vygovsky**. Han driver sin egen avis som kommer ut i Korosten to ganger i uken. Yuri er pensjonert oberst fra luftforsvaret, og mens han ennå var aktiv offiser, var han sjef for luftforsvarets overvåkings- og kontrollvirksomhet av det militære luftrommet over Ukraina. En meget interessant person å snakke med og ikke minst høre litt om historien bakover i tid, også fra tiden før Ukraina ble løst fra Sovjet-Unionen. Nå sikter han mot å gå inn i politikken i Korosten, som er hans hjemby, men regnet med det kunne by på en utfordring å vippe dagens ordfører av stolen ettersom han hadde hatt embetet i 20 år.

Tatiana Stratovych arbeider fire dager i uken på kjøkkenet på bibelskolen som THK har et forhold til, og som de har hjulpet mye med møbler m.v. I tillegg er hun eier av et entreprenørfirma (lastebiler og grave-maskiner), der også hennes far arbeider. Hun ankom middags-selskapet med medbrakt selvlaget mat hjemmefra. Det viste seg snart at det Ukrainske folket er meget gjestfritt. På møtemøterommet var det dekket på med ekte Ukrainsk mat, og de hadde tydeligvis ikke spart på noe for sine gjester. Her var det også satt frem Vodka, der den ene hadde merket «Papa Vodka», som var produsert av Natalys far. En annen hadde merkingen «Friends Vodka», og igjen var dette lokalt produsert, i dette tilfellet av en god venn. Den siste utgaven var kjøpt Vodka, med andre ord offisielt godkjent vare. Vi ble etter hvert enige om at «Papa Vodka» var nok det beste produktet. Det så ut til å glede Nataly.

Førstegangsinntrykket av Korosten og representanter fra deres innbyggere var så absolutt meget bra

Fredag 13. April

Fredagen startet med tidlig frukost på bibelskolen, som THK-stiftelsen samarbeider med. Meget hyggelig betjening og en rikholdig frukost ble servert. Praten gikk livlig om det vi hadde opplevd så langt.

Etter frukosten tok Sergej oss med til byens park for en omvisning og orientering om det historiske ved byen. På vei til parken kjørte vi forbi en rekke med parkerte biler, og midt mellom disse dro vi kjensel på en ambulanse som var merket med «Helse Fonna». Det var noe hjemlig plutselig over dette selv om ambulansen fra Helse Fonna tydeligvis var av eldre årgang. Den var fraktet ned av THK-stiftelsen. Det er tydelig at Korosten by har en stolt og meget betydningsfull historie, noe ordføreren senere skulle orientere mer om.

Presis klokken 11:00 entret vi rådhuset og ordførerkontoret som tidligere var blitt avtalt. Vi fikk en hjertelig og varm velkomst av ordfører **Volodymyr Moskalenko**. Han sa at besøket var viktig, og han hadde derfor også bedt det lokale fjernsynet være tilstede for å dekke besøket. Dette skulle på lufta samme kveld. Sergej var tolk under møtet. Ordføreren åpnet med å ønske velkommen til Korosten, og la til at at han var glad for fin mottakelse som byens skolesjef med delegasjon fikk av ordfører/rådmann når de besøkte Ølen i 2005 (Ølen videregående skole og Korosten har hatt et langvarig samarbeid vedr utvikling innen skole/undervisning). For egen del hadde Helge Thorheim nesten glemt dette møtet, men Sergej var også med på skolesjefens tur og husket Helge og mottakelsen godt. Rørende at de husker dette.

Ordfører Moskalenko orienterte om Korosten og dens historie. Byen, som ligger i Zhytomyr Oblast (fylke), ble grunnlagt for over tusen år siden og var hovedstaden til Drevlyanene (en gammel slavisk stamme. Tyskerne okkuperte byen i 2.verdenskrig fra august 1941 til krigsslutt. Korosten er en viktig jernbane-node. Byen ligger ved elven Uzh, og Korosten er administrasjonssenteret for

Korosten-området. Ordføreren var stolt av at Korosten i tidligere tid krevde inn skatt av Kiev, mens det nå er motsatt.

Tsjernobyl ligger ca 90 kilometer nord-øst for Korosten, og da reaktor nr 4 eksploderte 26.april 1986, ble Korosten erklært som sone for frivillig evakuering, ettersom det var registrert alvorlig nedfall av radioaktivitet. Ifølge ordføreren blir befolkningen sjekket for stråleskader.

Ordføreren la i sin tale til oss stor vekt på at den nasjonen som har hjulpet hans land mest er Norge, og han la vekt på det store hjelpearbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner i Karmøy og resten av Haugalandet. Han uttrykte glede over dette samarbeidet, og håpet at det kan fortsette. Ordføreren fortalte også at han hadde hatt anledning til å besøke Karmøy, og også prøvd fiskelykken på havet, og han hadde gode minner fra dette.

Så var det tid for utveksling av gaver/symboler. Stein Kåre Mannes orienterte ordføreren om hvem som deltok i gruppen, og hva som var programmet for turen. Otto Pettersen ga så en orientering om Odd Fellow- losjen som deltakerne er medlemmer av, og han overrakte losjens vimpel til ordføreren.

Helge Thorheim hadde før avreise tatt turen opp til ordfører Jarle Nilsen i Karmøy og fikk med seg både kommunens vimpel og billedbok om Karmøy. Dette ble behørig overrakt til ordføreren sammen med en liten tale. Ordføreren ba om at det ble overrakt en hilsen fra ham til ordføreren i Karmøy. (Hilsenen ble umiddelbart overbrakt ved hjemkomst)

Otto Pettersen overrakte Odd Fellows vimpel og Helge Thorheim overrakte Karmøy kommune sin vimpel og billedbok fra Karmøy til ordfører Volodymyr Moskalenko.

Besøket hos ordføreren ble en fin seanse for oss alle i en god atmosfære, og besøket ble avsluttet med ordføreren overrekkelse av Korostens vimpel. Det ble også tatt gruppebilde sammen med ordføreren, behørig fotografert og filmet av TV-selskapet.

Etter møtet med ordføreren var det tid for lunch, og i dag var vi invitert hjem til Tatiana Stratovych som ville spandere lunch på delegasjonen. Vår faste sjåfør var også invitert. Tatiana bor i eget hus som er bygget av henne selv, hennes far og bror. Som det gjestfrie folket de er, manglet det ikke noe på bordet, og det var rikelig av alle sorter velsmakende mat som var framsett.

Etter å ha takket for utmerket lunch hos Tatiana, gikk ferden videre til en familie som driver et familiehjem. Dette er et ektepar med to egne barn, som hat tatt til seg syv jenter fra to ulike familier, der deres egne foreldre ikke er i stand til å ta vare på familien. De har med hjelp fra THK-stiftelsen og andre innredet en leilighet i en liten blokk som tidligere hadde vært barnehage. Bygningen har de fått låne av kommunen, og de får statlig tilskudd for å ta seg av barna de har tatt til seg. Mor i familien er rektor på en lokal folkeskole, og har store forutsetninger for å engasjere barna som er kommet inn i deres familie. Sammen med sin

mann har de inspirert jentene til å lage en opptreden for oss, og barnas entusiasme og iver var rørende og smittet over på oss som tilhørere. Det var fantastisk å oppleve gleden i ansiktene til denne familien, og det må antas at dette hjelpetiltaket er med på å gi de syv jentene en start i livet de ellers ikke hadde fått med seg, og en kan nok trolig si at alternativet hadde vært en dårlig barndom med få muligheter senere i livet slik en kan forstå det ifølge bl.a. Sergej.

En fin barneflokk og gode foreldre

Før vi gikk videre i programmet, dro vi til sykehuset der vår syke «bror» var innlagt for å høre nærmere om tilstanden. Underveis var vi godt informert av Stein Kåre og Sergej. En av legene kom ut og orienterte oss, og sa at han burde nok bli værende på sykehuset den tiden vi var i Ukraina. Vi innså at dette var den beste løsningen for vedkommende, og ikke utsette ham for påkjenningene med resten av turen.

Etterpå dro vi til et barnehjem som var blitt drevet med hjelp i mange år. Dette var startet opp på initiativ av en lokal dame, og her var barnehjemmet lokalisert til det som hadde vært en tidligere skole. Her bodde 43 barn i alderen 2 til 15 år, og det så ut til at de hadde et personale som var godt utrustet til å ta seg av disse barna. Skolegang fikk de på en lokal skole i nærheten. Barnehjemmet er drevet med bistand fra THK og flere andre organisasjoner. Også her var det forberedt oppvisninger fra barnas side, og det var ikke fritt for at de fleste måtte tørke en tåre i øyekroken, da det var rørende å se engasjementet og iveren hos barna og lederne av barnehjemmet. På spørsmål om det var flere barn her fra samme familie, fikk vi et eksempel på fire søsken av en søskenflokk på seks. Den eldste i denne flokke var 15 år, og det forklarer nok hvorfor ikke de andre to var her.

Et meget givende og interessant besøk.

Etter vårt besøk ved barnehjemmet, dro vi til et privat aldershjem/sykehjem. Det var presten ved den stedlige ortodokse kirken som for en tid siden tok initiativ til å opprette dette aldershjemmet/sykehjemmet. Nå ble det virkelig en utfordring for vår gruppe å omstille oss fra moderne drift av sykehjem i Norge og til kvaliteten på det sykehjemmet vi nå besøkte. I Norge har vi over tid stadig forbedret standarden i eldreomsorgen, og det er nå enkeltrom som gjelder.

På dette sykehjemmet hadde de plassert inn så mange beboere som det var mulig. På ett av de relativt små rommene lå det fem eldre mennesker, tre kvinner og to menn. Uten at vi talte opp, var det anslagsvis 20 personer på dette sykehjemmet.

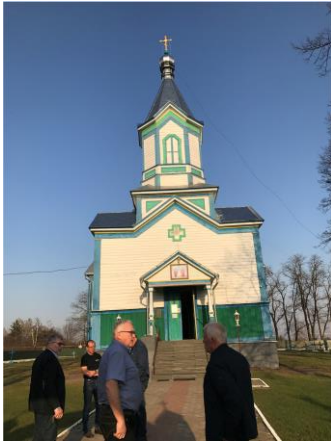
I en seng lå det en kvinne på 91 år, fullt påkledd og med dyne på toppen. Magnus Haugsgjerd gikk frem til kvinnen og utbrøt: «*Jasså, her ligger du altså gamlemor!*», og tok henne i hendene. Kvinne lyste opp ved hans tydelige omsorg for henne, selv om hun nok ikke forsto hva han sa. Det var en rørende og fin gest fra Magnus sin side.

Hele gruppen var nok sterkt preget av besøket ved sykehjemmet, men tankene gikk til de som bodde der og hva ville vel alternativet ha vært for disse menneskene? Sykehjemmet blir drevet for en stor del med hjelp utenfra fra humanitære organisasjoner. Pleiepersonalet vi snakket med var stolte av at de nettopp hadde mottatt en ny automatisk vaskemaskin, gitt som en gave fra Rød Kors.

Rett bortenfor sykehjemmet vi besøkte, ligger det en gammel ortodoks kirke. Presten var bortreist, så han fikk vi ikke møte, men forstanderen i menigheten viste oss rundt. Kirken er fra 1776, og står på FNs verdensarvliste. Kirken var preget av sin alder, men bar den med verdighet. I kirkerommet var det ingen benker, og det ble opplyst at menigheten står under gudstjenestene, selv om disse kunne vare både en og to timer. Kirken var fint utsmykket inne, slik som kirker ofte er, og her kunne man også få kjøpt ikon-bilder for dem som er på jakt etter slike.

Etter en lang dag med mange svært ulike inntrykk, gikk vårt besøk i Korosten mot slutt. Vi avsluttet med å invitere våre venner og medhjelpere av THK-stiftelsen til en bedre middag på en av byens bedre restauranter. Under middagen holdt Helge Thorheim en liten tale for Yuri, og overrakte ham Karmøy kommune sin crest, og ønsket ham til lykke ved kommunevalget i 2019. Yuri var tydelig rørt, han ville sørge for at den mottatte crest-en får en verdig plassering, og håpet at samarbeidet med Norge, og i særdeleshet Karmøy, kunne fortsette på samme gode måten som nå.

På middagen ble vi også presentert for en ny venn/medarbeider av THK-stiftelsen, **Yelena Mishchuk**. Hun er utdannet jurist og innehar advokatbevilgning, og er en nyttig ressurs i hjelpearbeidet.

Etter middagen dro vi til hotellet for overnatting, da neste dag ville bli en travel dag, med tur til Tsjernobyl og videre til Kiev.

Lørdag 14. April

En tidlig frukost på bibelskolen denne morgenen også, servert av bl.a. vår venn Tatiana som vi tidligere hadde stiftet bekjentskap med. Under frukosten snakket vi en del om hjelpesendingene som THK-stiftelsen kjører nedover til Ukraina. Dette er både brukte klær, møbler / inventar til forsamlingshus/skoler etc. Videre sykehjems-/sykehusutstyr, utrangerte ambulanser og brannbiler. Ett eksempel på dette er møblelementet i forsamlingshallen i andre etasje på bibelskolen. Dette møblelementet ble kassert av forsikringsselskapet for en forsamlingshall på Haugalandet som hadde vært utsatt for røyk. THK-stiftelsen fikk høre om det og sa møblelementet kunne få god anvendelse i Ukraina. På bildet nedenfor sees møblene på plass i forsamlingshallen, og det var ikke mulig å kjenne noen form for røyklukt av møblene.

Dette er flott for bibelskolen, men det sier også noe om hvor lett vi i Norge har for å kassere fullt brukbare gjenstander.

Emblemet for bibelskolen som har ca 25 elever

Møblelementet som THK-stiftelsen har besørget nedover

Etter frukosten tok vi fatt på den ca 16 mil lange kjøreturen til Tsjernobyl. Som kartet ovenfor viser, så ligger Tsjernobyl nord for Kiev og like sør for, og kloss opp mot, grensen til Hviterussland.

Turen opp til Tsjernobylområdet tok ganske lang tid. Hovedveiene i den delen av Ukraina som vi var i, var ganske gode men noen av distriktsveiene var dårlig vedlikeholdt, og det tok derfor ganske lang å kjøre til Tsjernobyl. Underveis stoppet vi for å kjøpe noe vann da det ble varmt i bussen. Langt ute på landet var det en lokal forretning ved veikanten som hadde et rikholdig utvalg av varer. På en hylle i butikken, lå det også en del kjøtt på et fat som var klart for grilling. Det var nok ingen av «våre» som ville ha kjøpt dette kjøttet som antakelig hadde samlet mange bakterier der det lå uten kjøling!

Etter å ha «bunkret» og strekt på beina gikk turen videre mot kontrollpost nr 1. Her var det sjekking om våre passnummer stemte mot det nummeret som var oppført på politiets lister. Det var tilfredsstillende å se at myndighetene tilsynelatende hadde god kontroll på hvem som skulle besøke de innerste sonene rundt Tsjernobyl. Besøket til dette området hadde blitt klarlagt og godkjent i forkant av reisen.

Ved kontrollposten ble vi tildelt en egen guide fra politiet som ble med oss videre til Tsjernobyl-anlegget og tilbake til kontrollpost nr. 1. Først fikk vi klar beskjed om at det ikke var lov til å fotografere politiet som sjekket våre papirer. Kanskje dette er gamle holdninger/bestemmelser som henger igjen fra den tiden alt var betraktet som statshemmeligheter?

Etter noe kjøring fra kontrollpost 1, stoppet vi, og her kunne vi se en flokk villhester som gikk og gresset ute på en åpen slette. Hestene har her meget store vidder å vandre på. Etter nok en del kjøring, kom vi til ny kontrollpost, og nå var vi kommet inn til byen Tsjernobyl der det var bygninger som var relativt intakte, og det var tydelig at det bodde noen mennesker hist og her.

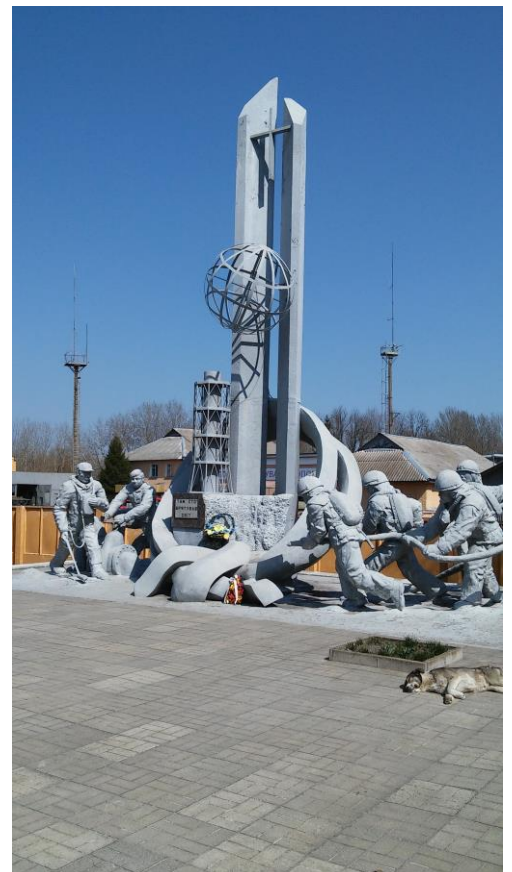
«Byportalen» til Tsjernobyl by

Etter fortsatt noe kjøring, kom vi inn til et område der myndighetene hadde opprettet et museum med minnesmerker og skulpturer, også i noen av de tidligere bygningene. Totalt var de 93 byer og landsbyer som ble evakuert fra området rundt Tsjernobyl, til sammen ca 135.000 mennesker. Disse fikk bare ta med seg en koffert med det aller nødvendigste, samt viktige papirer, bilder etc. De ble lovet å få komme tilbake etter ca 3 dager, men historien har dessverre vist noe annet.

Lenin var i sin tid stor her (mye større enn oss)

Fantastisk minnesmerke over de første brannmennene som rykket ut for å slukke brannen og fjerne kontaminert materiale.

Dess nærmere vi kom selve kjernekraftverket steg spenningen noen hakk, og det var enda en bom som skulle løftes for å la oss kjøre videre.

Nå var vi inne i den sonen som hadde vært mest kontaminert av alle, og plutselig fikk vi øye på selve kraftverket. Den store silhuetten av sarkofagen over reaktor 4 som eksploderte, var markant i horisonten. I tillegg sto fortsatt en hel del byggekraner ved det som skulle bli reaktor nr. 5.

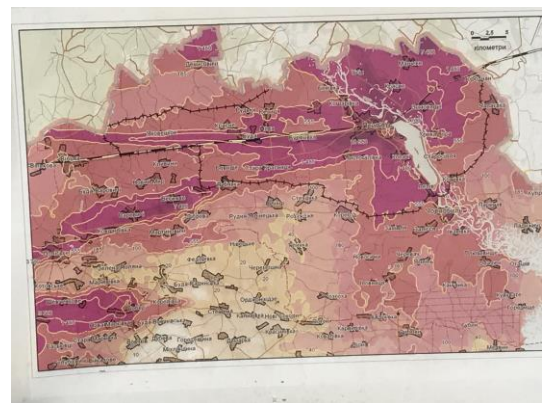
Sarkofagen over Reaktor 4 (150m høy)

Reaktor nr 5 var påbegynt når eksplosjonen skjedde

Bygging av nye kjøletårn var igangsatt

Kontamineringsbilde etter utbruddet. For Kiev var dette en gunstig vindretning.

Det var noe uvirkelig over et byggverk som nesten var ferdig men som var som «forsteinet» og hadde i år vært det i 32 år. Tomta for reaktor nr 6 var også klargjort, og bygging av nye kjøletårn var påbegynt.

Det var tydelig at dette kraftanlegget virkelig var et av de store prestisjeprosjektene til daværende Sovjetunionen, med det omfang det hadde og skulle videre bli. Det var lagt ned betydelig med ingeniørkraft i dette byggverket, herunder ikke minst kanalene fra elva Pripjat, som skulle lede kjølevann til kraftanlegget.

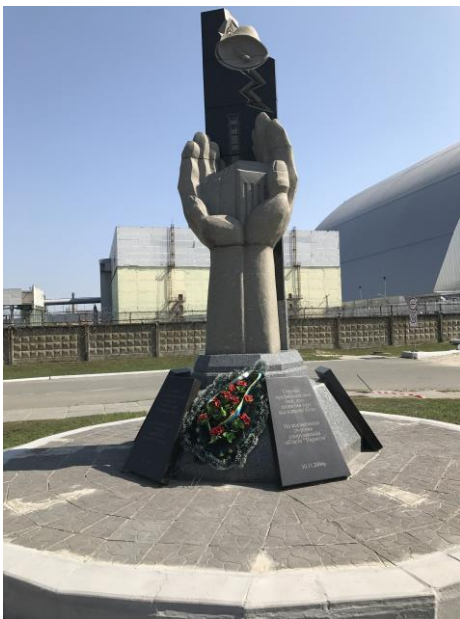
I nærheten av sarkofagen, er det reist et flott minnesmerke over arbeidet som ble gjort for å spare resten av verden for en atskillig større katastrofe enn det ble.

Gruppen foran sarkofagen

Den 150 meter høye sarkofagen og minnesmerket

Man er ikke upåvirket etter å ha stått ved dette fantastiske og symboltunge minnesmerket.

Så var det tid for lunch, den ble inntatt i andre etasje i kantinen til de som har sitt arbeid ved/på verket og området ellers.

*Kylling, potetmos, suppe og grønnsaker
Helt grei meny*

I kantinen på Tsjernobyilverket

*Rasmus sjekkes om han er ren
Alle var rene, heldigvis!*

Fra Wikipedia, kan en lese nærmere om bakgrunnen for ulykken ved kjernekraftverket:

«Fredag kveld den 25. april 1986 forberedte kjernefysiske teknikere ved atomkraftverket i Tsjernobyli sin reaktor nummer fire for å kjøre en test neste dag. Denne testen besto i å kjøre reaktoren på sitt maksimale og finne ut hvor lenge turbinene kunne fortsette å produsere elektrisitet når systemet samtidig hadde blitt slått av. Dette var en farlig test, men den hadde blitt gjennomført tidligere. Som en del av forberedelsene for testen hadde noen livsviktige systemer, som blant annet det automatiske frakoblingsmekanismen, blitt skrudd av. Alt dette var for å se hvordan reaktoren reagerte på maksimal effekt.

Rett etter klokka 01.00 den 26. april, begynte tilstrømningen av kjølevann å synke. Dette resulterte i at effekten på reaktoren økte. Klokka 01.26 ble reaktoren skrudd tilbake til den vanlige lavmodus-innstillingen, men en dominoeffekt av de tidligere feilene som var gjort, fikk et katastrofalt utfall. Dette resulterte i at effekten sank kraftig og igjen utløste en dampeksplasjon. Denne eksplosjonen var så kraftig at den sprengte beskyttelseshetten på 500 tonn i fillebiter.

Mange av de 211 kontrollstavene smeltet, og da den andre eksplosjonen (årsaken til denne er ennå debattert blant eksperter) skjedde, ble mengder med fragmenter av det radioaktive drivstoffet slynget ut fra reaktoren. Dette igjen tillot store mengder med luft å trenge inn, som igjen tente grafittblokker som var ment for isolering av reaktoren. Når grafitt antennes er det nærmest umulig å få slukket.

I de første dagene etter ulykken jobbet omtrent 1 000 mennesker intenst med å slukke brannen og kapsle inn restene av reaktorene for å unngå nye eksplosjoner og utslipp av radioaktivt materiale. En del av disse arbeiderne fikk betydelige stråledoser, og 28 personer døde som følge av akutte stråleskader, mens tre døde av brann- eller andre skader. Mange døde av senskadene. Omtrent 135 000 mennesker ble evakuert fra nærområdene rundt kraftverket i løpet av den første uka etter eksplosjonen.

I alt 800 000 militære og sivile arbeidet som «likvidatorer» for å begrense skadeomfanget, blant annet ved svært omfattende rensing av området og innkapsling av den ødelagte reaktorbygningen. Det tok ni dager og 5 000 tonn med løsmasse som sand, gjørme og bly for å få brannen under kontroll. Dette var sluppet fra en armada av redningshelikoptre som fløy så nært som 30 meter fra brannen. Strålingen var så intens slik at de aller fleste av pilotene døde kort tid etter ulykken.

Ifølge en rapport fra 2005 laget av The Chernobyl Forum, kan det hevdes at omfanget av ulykken ble kraftig overdrevet i vestlige medier, og radioaktiviteten i Tsjernobyl-området er i dag på et nivå som ikke vil være farlig for mennesker å bo og leve.

Nå er atomkraftverket bygget inn i en sarkofag, og flere familier har flyttet inn i «sonen», som regnes som farlig. Men skadene på [mennesker](#) og [natur](#) har vært mindre enn mange spesialister fryktet.»

-----oooOOOooo-----

Byen Pripjat, som hadde huset ca 48.000 mennesker, ble sammen med andre byer og landsbyer tvangsevakuert rett etter ulykken og evakuert til andre områder, i første rekke i Ukraina. Som tidligere nevnt fikk de ikke mye med seg av sine gjenstander, og i årene etterpå ble bygningene gjenstand for hærverk og plyndring.

Det er naturen som nå er i ferd med «å ta tilbake» både bygninger og landeiendommer ettersom det ikke er noen som lenger bor i størsteparten av bygningene, og dermed heller ingen som foretar vedlikehold. En rekke løshunder og andre dyr, som rev, hare og villsvin er hyppige gjester mellom bygningene. Det er et trist syn å se en så stor by med bygningsmasse som er i ferd med å gå i oppløsning, bokstavelig.

*Dette huset er i ferd med å gå tilbake til naturen.
Korsene foran bygget taler sitt tydelige språk*

Skoledagen tok brått slutt i denne bygningen

Tidligere staselige bygninger i ferd med å «forsvinne» i skogen

*Tidligere gynekologisk sykehus.
Bare en ribbet gynokolog-stol igjen*

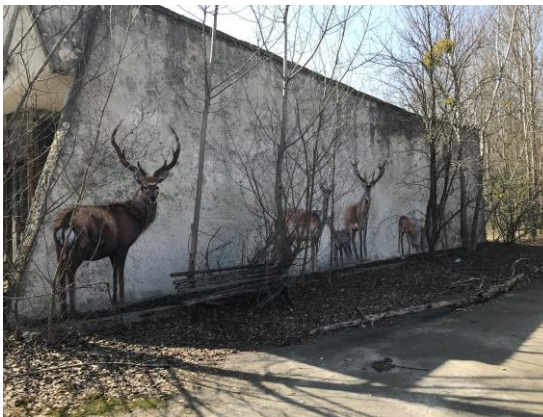
Pripyat by hadde satset stort på en stor fornøylespark, med mye innhold, som hoteller, kasino, pariserhjul, bilbane (krasjebiler), diskoteker, restauranter m.m. Dette var byens stolthet, og parken skulle åpnes 1.mai 1986, og som kjent eksploderte reaktor 4 den 26.april, så noen åpning av parken fant aldri sted.

Pariserhjulet fikk aldri møte sitt publikum.....

.....og det gjorde heller ikke bilbanen.....

.... eller diskoteket.

Varsler dette friske nye furutreet en ny tid og mulighet for Pripyat?

En av de mere spesielle etterlatenskapene fra Sovjet-tiden og den kalde krigs tid, finner en i utkanten av Pripyat. Her ble det i sin til bygget et enormt antenneanlegg som skulle tjene som overvåkingsantenne for å detektere når det bl.a. ble skutt opp ballistiske raketter fra undervannsbåter. Det er formidable dimensjoner over antenneanlegget med sine 100 meter i høyde og en kilometer i lengde. Når man står ved siden av anlegget, blir man bare målløs over størrelsesorden på antennen.

Det er sagt at de ikke fikk antennen skikkelig til å virke den gang de bygde den, kostnadene steg til astronomisk nivå, og en viss general skulle inn på teppet, ettersom Moskva nå var blitt urolig over kostnadsutviklingen. Dette skjedde omtrent samtidig som det fatale eksperimentet med kjernekraftverket ved Tsjernobyl fant sted. Noen har stilt spørsmål om det er noen sammenheng her, men det er nok grunnløst å fortsette spekulasjonene nå. Man trenger ikke å ha arbeidet lenge med byggeprosjekter for å forstå at dette byggverket har en svimlende prislapp. Kanskje litt av den galskapen vi har sett mange steder når stridigheter bygger seg opp?

Bildene får tale for seg selv

Studenter i arbeid med å studere antennen og kontaminert grunn

Etter å ha inspisert det store antenneanlegget, startet vi på tilbaketuren mot kontrollpost 1, der vi sa farvel til vår guide fra politiet. Deretter var siste etappe ca 15 mil til Kiev der vi skulle ha vår siste overnatting før retur til Norge. Vi ankom Kiev sentrum og sjekket inn på forhåndsbestilt hotell midt i Kiev sentrum, i nærheten av Majdan-plassen.

Vi ankom Kiev litt i seneste laget for å se oss om på Majdanplassen og der omkring denne dagen, og valgte å utsette det til søndagsmorgen. I stedet tok vår gode reiseleder oss med på en av byens bedre restauranter for en sen middag. Etter det travle opplegget vi hadde vært igjennom, og ikke minst alle de inntrykkene vi hadde fått, gjorde det godt å senke skuldrene med et godt og trivelig måltid mat.

Søndag 15. April

Etter en tidlig frukost på hotellet gikk vi bort til Majdan-plassen der det ble holdt store demonstrasjoner i forbindelse med oransjerevolusjonen i 2014. Plassen har vært sentral i Kiev ved mange demonstrasjoner og feiringer opp gjennom tidene, og den har hatt mange navn, men etter uavhengigheten etter Sovjetunionens fall, er den blitt kalt Majdan-plassen. Sentralt på plassen er det reist et flott monument etter uavhengigheten. Her er også en utstilling av bilder fra de til dels blodige demonstrasjonene under oransjerevolusjonen.

Minnesmerket på Majdan-plassen

Denne karen samlet inn penger til veteraner, og kunne stolt fortelle «Det er meg». Han tok aktivt del i demonstrasjonene, og fortalte flere rystende episoder, og ikke minst om «snipers» som lå på alle hustak

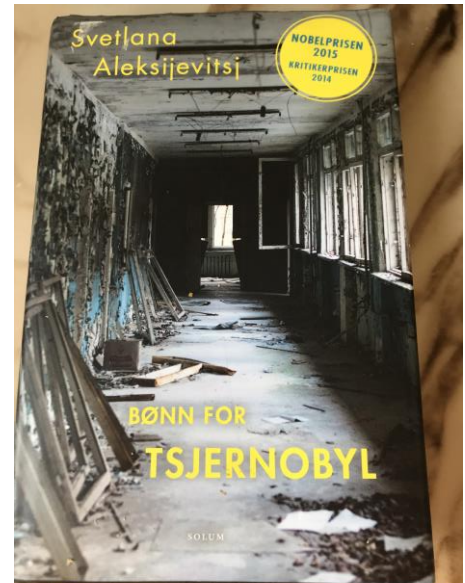
Etter å ha studert Majdanplassen grundig, så vi oss omkring i sentrum før det var tid for taxi til flyplassen. Kiev ble rasert nesten fullstendig under siste verdenskrig, men byen fremstår som en fin og koselig by med flotte bygninger, etter det vi kunne erfare etter bare kort tid i byen.

Turen hjem til Haugesund lufthavn, Karmøy, gikk via Zurich og Oslo, og gitt etter planen.

Det har nok tatt lang tid for deltakerne på denne turen å ta inn over seg alle inntrykkene som vi fikk ved besøkene både i Korosten, Tsjernobyl og Kiev.

Forfatteren Svetlana Aleksijevitsj har skrevet boken «Bønn for Tsjernobyl», Den ble utgitt i 2005 og ble oversatt til norsk i 2014. Svetlana har i løpet av tre år reist rundt i de mest utsatte områdene for å samle vitnesbyrd om livene til menneskene som kom tettest på. Hvordan lever de i dag? Hva tenker de om fremtiden? Hva er deres historie.

Dette er meget sterke personlige skildringer fra tiden når Reaktor nr 4 gikk i luften, og det er anbefalesverdig å lese denne boken, for også å få innblikk i tenkemåten til Sovjetsystemet, hemmelighold, mistenksomhet, stolthet, trusler, lojalitet, osv.

En stor takk til Stein Kåre Mannes som organiserte denne turen, og gjorde det mulig å få innblikk i noe som en lenge gjerne skulle visst noe mer om.

Sergej Kovaltsjuk fortjener en stor takk som vår tolk i Korosten, sammen med alle de andre vi ble kjent med der og som beriket vårt opphold.

En takk også til alle som deltok på turen for et meget godt reisefølge og godt kameratskap!

Kopervik, 24.5.2018

Helge Thorheim

(Les mer om det humanitære arbeidet som THK-stiftelsen gjør her: www.thk.no)